

Van zes naar negen

Het effect van de voorgenomen btw-verhoging
op inkoopkosten in de zorgsector

Augustus 2018

Intrakoop

i.s.m. Marlyse-Research

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Verantwoording	4
1.3	Samenvatting	4
2.	Resultaten	5
2.1	Inkoopkosten in de zorgsector	5
2.2	Inkoop en btw	6

1. Inleiding

Met een mogelijke verhoging van het verlaagde btw-tarief van 6% naar 9% wordt de inkoop van producten en diensten duurder. Intrakoop onderzoekt het effect van deze voorgenomen maatregel voor de Nederlandse zorgsector.

1.1 Aanleiding

In het regeerakkoord van het kabinet Rutte III is het voornemen opgenomen om het verlaagde btw-tarief op de levering van producten en diensten te verhogen van 6 naar 9%. De begrootte opbrengst van deze tariefswijziging is bedoeld om de lagere inkomsten uit de inkomstenbelasting (deels) op te vangen.

In tegenstelling tot de zogenaamde 'luke goederen' waarop een btw-tarief van 21% geldt, gaat het bij producten en diensten met het 6%-tarief over het algemeen om noodzakelijke goederen, zoals eten en drinken, of goederen en diensten waarvan de overheid het gebruik wil aanmoedigen.

Het lagere btw-tarief van 6% wordt in de zorg veelal in verband gebracht met voedingsmiddelen, maar geldt ook voor andere goederen of diensten. Kostensoorten met 6% btw zijn onder meer:

- Voedingsmiddelen
- Geneesmiddelen en hulpmiddelen
- Trainingen en opleidingen
- Personenvervoer
- Schoonmaak

Zorgorganisaties zijn op uitzonderingen na, vrijgesteld voor de btw. Hierdoor kunnen zij de btw die door leveranciers bij hen in rekening wordt gebracht niet als voorbelasting verrekenen. Een eventuele btw-verhoging heeft daarmee een direct kostenverhogend effect.

Intrakoop¹ heeft een analyse gedaan naar het effect van de voorgenomen btw-verhoging voor de Nederlandse zorgsector. De resultaten van deze analyse worden in deze rapportage gepresenteerd.

¹ Intrakoop is de inkoopcoöperatie van de zorg voor circa 550 zorgorganisaties met meer dan 7.000 locaties. We verbinden leden en leveranciers met elkaar. Samen maken we goede zorg betaalbaar.

1.2 Verantwoording

Aan de hand van de jaarrekeningen van 1.160 organisaties actief in de gezondheidszorg zijn de inkoopgerelateerde exploitatiekosten in kaart gebracht. Op basis van een steekproef van 105 zorgorganisaties zijn per grootboekrekening de inkoopkosten nader bepaald. Binnen de inkoopkosten is een verdeling gemaakt van de inkoopkosten per btw-tariefklasse (0, 6 of 21%). Voor de inkoopkosten die zijn ingekocht met het 6%-tarief is de toename berekend als dit tarief wordt verhoogd naar 9%.

In de analyse zijn de cijfers meegenomen van de volgende deelsectoren:

- Algemene, categorale en universitaire ziekenhuizen;
 - Revalidatiecentra.
- Zij worden in deze rapportage aangeduid als de 'cure-sector'.

Tot de 'care-sector' worden gerekend:

- Gehandicaptenzorg;
- Geestelijke gezondheidszorg;
- Verpleging, verzorging en thuiszorg (VVT).

De gegevens van eerstelijnszorg, zelfstandige behandelcentra (ZBC's), gespecialiseerde radiotherapeutische centra en medisch diagnostische centra zijn buiten het bestek van deze analyse gelaten. Ook is de inkoop van zorggerelateerde producten en diensten die extramuraal plaatsvindt buiten beschouwing gelaten.

1.3 Samenvatting

Intrakoop heeft een analyse gedaan naar het effect van de mogelijke verhoging van het btw-tarief van 6 naar 9% voor de Nederlandse zorgsector.

Het totaal aan inkoopgerelateerde exploitatiekosten van de ziekenhuizen, ouderenzorg, geestelijke gezondheidszorg en gehandicaptenzorg bedraagt in 2017 € 19,4 mld. In totaal betaalde de zorgsector ruim € 1,9 mld. aan btw in 2017. Op uitzonderingen na betreft het btw die zorgorganisaties niet als voorbelasting kunnen verrekenen.

Ruim een derde van de inkoopkosten in de zorgsector betreft uitgaven die belast zijn met 6% btw. Naast voedingskosten en patiëntgerelateerde kosten gaat het onder meer om schoonmaakkosten, vervoerskosten en uitgaven voor opleiding en training. In de cure-sector gaat het om een bedrag van € 3,7 mld. In de care-sector bedragen de kosten van producten en diensten die tegen het lage btw-tarief worden ingekocht € 2,5 mld. Hiermee is in totaal een btw-bedrag gemoeid van € 348 mln.

Een verhoging van het verlaagde btw-tarief van 6% naar 9% betekent voor de zorgsector een stijging van de inkoopkosten met € 174 mln. De gevolgen van deze maatregel zijn jaarlijks terugkerend. De kostenstijging is vooral zichtbaar in de cure-sector waar veel van de patiëntgebonden kosten met 6% btw worden ingekocht. In die deelsector heeft de maatregel een kostenverhogend effect van € 104 mln. De inkoopkosten van organisaties in de care-sector stijgen met € 70 mln.

De zorggerelateerde producten en diensten die extramuraal worden gekocht, zijn in dit onderzoek buiten beschouwing gelaten, waardoor het maatschappelijke effect van de btw-verhoging in totaal nog groter is.

2. Resultaten

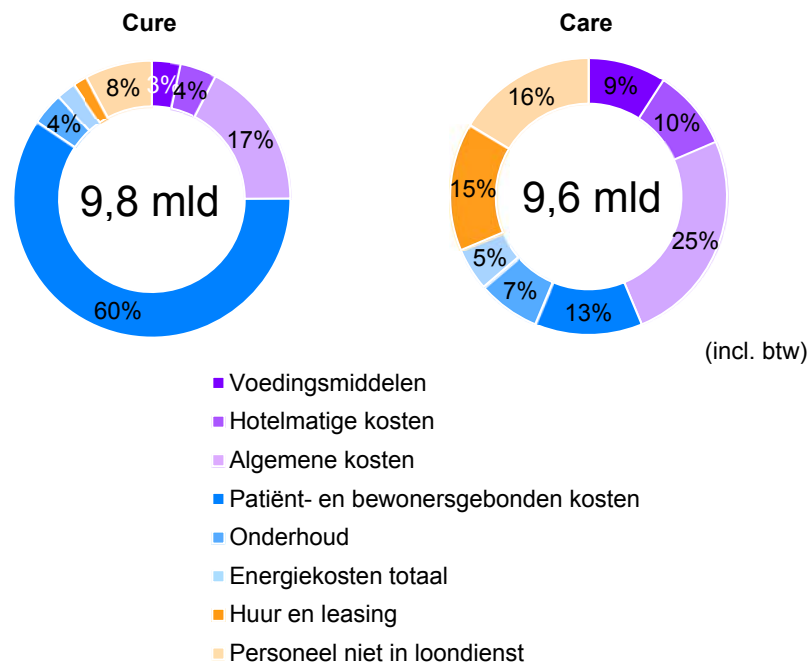
2.1 Inkoopkosten in de zorgsector

De inkoopkosten omvatten alle exploitatiekosten van een organisatie waar een externe factuur tegenover staat. Investerings worden in deze definitie buiten beschouwing gelaten, omdat deze over meerdere jaren worden afgeschreven en niet onder het 6%-btw tarief vallen. Binnen de inkoopkosten worden de volgende kostensoorten onderscheiden:

- Voedingsmiddelen
- Hotelmatige kosten
- Algemene kosten
- Patiënt- en bewonersgebonden kosten
- Onderhoud en energiekosten
- Huur en leasing
- Personeel niet in loondienst
- Overige personeelskosten (o.a. arbo, opleidingen)

De inkoopkosten van de onderzochte deelsectoren bedragen in 2017 in totaal € 19,4 mld. De 98 organisaties in de cure-sector vertegenwoordigen samen € 9,8 mld. Het restant (€ 9,6 mld.) komt voor rekening van de 1.062 onderzochte organisaties in de care-sector. De bedragen zijn inclusief de door leveranciers in rekening gebrachte btw.

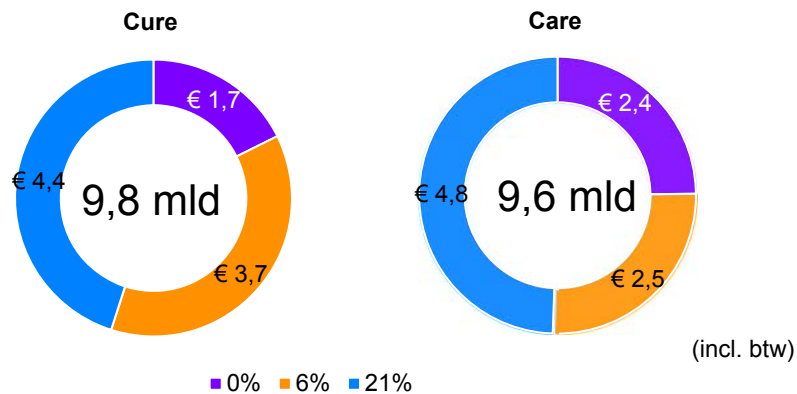
Figuur 1 Inkoopkosten in de zorgsector uitgesplitst naar cure en care

2.2 Inkoop en btw

Bijna een derde (= 32%) van de in totaal € 19,4 mld. aan inkoopkosten in de zorgsector betreft uitgaven die belast zijn met 6% btw. In de cure-sector gaat het om een bedrag van € 3,7 mld. In de care-sector bedragen de kosten van producten en diensten die tegen het lage btw-tarief worden ingekocht € 2,5 mld.

Figuur 2 Inkoopkosten cure en care-sector uitgesplitst naar btw-tarief

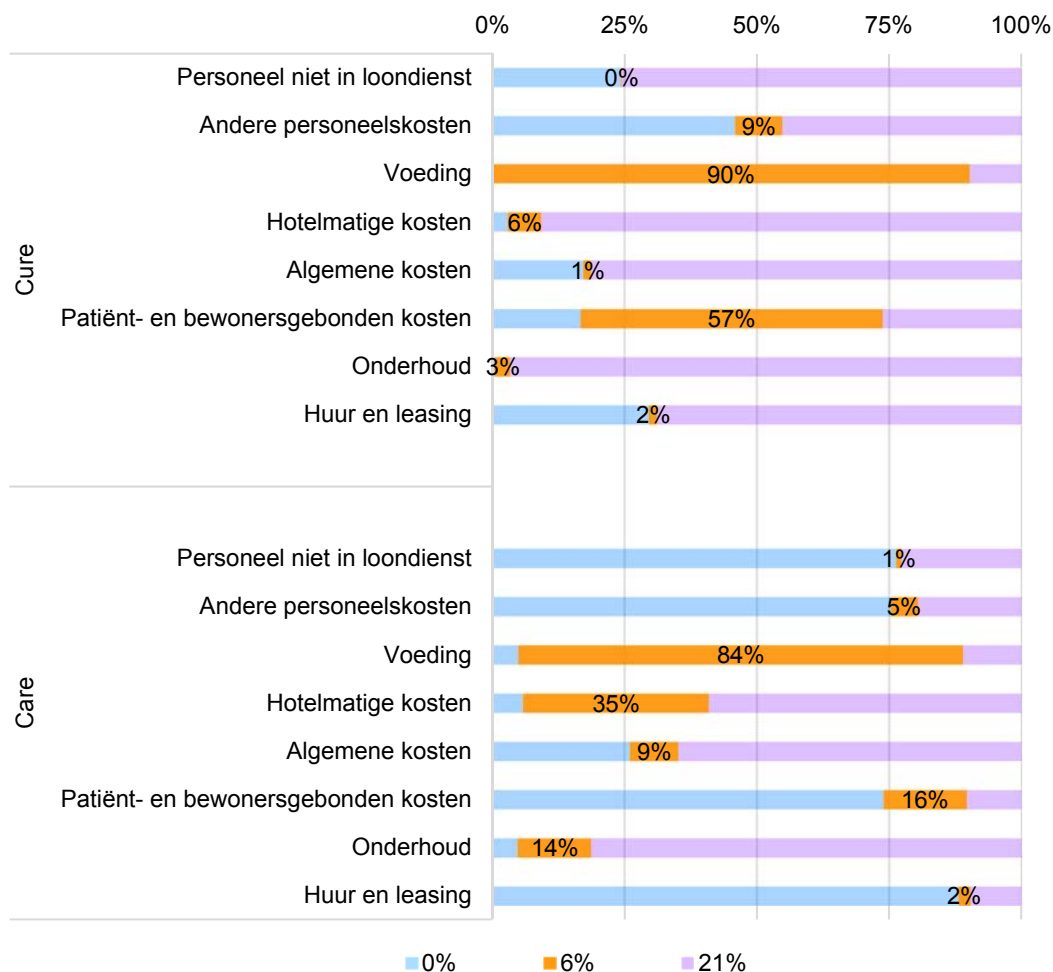
Indien de inkoopkosten worden uitgesplitst naar btw-tarief 0, 6 of 21%, wordt duidelijk op welke kostensoorten een mogelijke btw-verhoging het meest effect heeft.

Bij de care-sector zijn het vooral voeding- en hotelmatige kosten die worden ingekocht met 6% btw. Van de totale voedinggerelateerde kosten wordt ruim 84% ingekocht met 6% btw: in totaal ruim € 1,1 mld. Dit zijn de voedingsmiddelen en ingrediënten. Het resterende aandeel betreft keukenmaterialen en -apparatuur dat met 21% btw wordt ingekocht. Binnen de hotelmatige kosten gaat het vooral om vervoerskosten en schoonmaakkosten.

In de cure-sector wordt bijna 60% van alle patiëntgebonden kosten met 6% btw ingekocht. Het betreft vooral geneesmiddelen, maar daarnaast ook hulpmiddelen, prothesen, implantaten, katheters, hechtmateriaal en bijvoorbeeld ook (gips)verband. Samen vertegenwoordigen zij een bedrag van € 3,1 mld. Daarnaast zijn het, net als in de care-sector, vooral de voedingsmiddelen die met 6% btw worden ingekocht.

In totaal betaalde de zorgsector zo'n € 1,9 mld. aan btw in 2017. Op uitzonderingen na betreft het btw die zorgorganisaties niet als voorbelasting kunnen verrekenen.

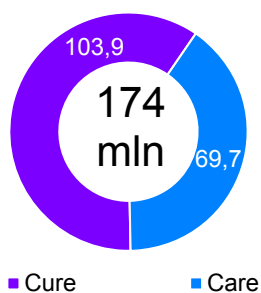
Figuur 3 Inkoopkosten cure en care uitgesplitst naar btw-tarief

Ruim 6,1 mld. van de totale inkoopkosten in de zorgsector wordt ingekocht met 6% btw: een bedrag van € 348 mln. Een verhoging van het verlaagde btw-tarief van 6% naar 9% betekent voor de zorgsector een stijging van de inkoopkosten met € 174 mln. De gevolgen van deze maatregel zijn jaarlijks terugkerend.

De kostenstijging is vooral zichtbaar in de cure-sector waar veel van de patiëntgebonden kosten met 6% btw worden ingekocht. In die deelsector heeft de maatregel een kostenverhogend effect van € 104 mln. De inkoopkosten van organisaties in de care-sector stijgen met € 70 mln.

Figuur 4 Effect voorgenomen btw-verhoging, uitgesplitst naar cure en care-sector

De inkoop van zorggerelateerde producten en diensten die extramuraal plaatsvindt, is in dit onderzoek buiten beschouwing gelaten, waardoor het maatschappelijke effect van de btw-verhoging in totaal nog groter is.